

Гац Марія, студентка групи ПОЛ-11
**ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ**

Актуальність проблеми. Формування української національної ідеї є дуже актуальною та важливою на сучасному етапі, оскільки в Україні розпочалася і триває російська агресія.

У всі часи існування держави українці боролись за незалежність. Росія завжди старалася поневолити Україну. Навіть тепер, коли було проголошено незалежність, вона придумала агресію проти України на мовному і релігійному ґрунті.

Агресія Росії почалась обманом, мовби мирно налаштовані, «зелені чоловічки» захопили Крим. Референдумами за вільний Донбас в Луганських і Донецьких областях було обдурено народ.

Так «смертельні ігри» переросли в війну, названу АТО, а на даний момент ООС. На Сході воюють російські солдати і так звані бойовики ДНР та ЛНР. Весь український народ стає на захист своєї землі разом із добровольцями. Провідними гаслами є: «Схід і Захід разом!», «Україна єдина!» та «Україна понад усе!».

Проблема формування української національної ідеї досліджувалась такими видатними науковцями, як: М. Попович, В. Вернадський, Т. Снайдер, М. Мінаков, М. Ярмоленко, О. Забужко, М. Драгоманов, Л. Шкляр, Є. Коновалець, Б. Червак, О. Рудакевич, А. Фурман та інші.

Мета дослідження: проаналізувати вплив російської агресії та особливості і специфіку формування української національної ідеї.

Завдання дослідження: проаналізувати аспекти впливу російської агресії; дати аналіз основних проблем національної ідеї; визначити особливості та специфіку української національної ідеї.

Об'єкт дослідження: вплив різних чинників російської агресії на формування української національної ідеї.

Предмет дослідження: принципи та способи російської агресії, які впливають на подальший розвиток української національної ідеї.

Насамперед розглянемо саме поняття національної ідеї. Національна ідея – це духовна основа життєдіяльності нації, система соціокультурних координат, яка задає їй світоглядні та цільопокладаючі орієнтири, визначає ціннісні орієнтації. На побутовому рівні – відчуття й розуміння спільності історичної долі, усвідомлене сприйняття нерозривності генетичного зв'язку нації, держави, особи, власний ідеал народу, що є узагальненим (часто інстинктивним, підсвідомим) уявленням про призначення нації та її місце в навколишньому світі. На політичному рівні – система символів і вольовий імпульс, що виступають духовною основою національних рухів і національної самоідентифікації, стрижень національної ідеології, політичний проект майбутнього нації. На теоретичному рівні – узагальнена світоглядно-методологічна вихідна позиція в концепціях державотворення, національного інтересу, національної безпеки тощо. На пізнавальному рівні – гносеологічна конструкція, що відображає погляди визначних представників суспільної думки на процеси націєстановлення, державотворення, на місце й роль націоналізму [2].

Досвід років незалежності нашої держави переконливо доводить, що основним пріоритетом і магістральним орієнтиром суспільного життя та державотворення є українська національна ідея. Ігнорування її неспростовних імперативних вимог приводить до значних втрат в усіх сферах теоретичної і практичної діяльності соціуму. Аналіз змісту цієї ідеї, пізнавальних можливостей, концептуально-методологічного застосування при розв'язанні соціальних проблем – принципово важливі кроки на шляху становлення громадянського суспільства і побудови правової держави. Відтак основна увага спрямована на використання понятійно-категоріального інструментарію національної ідеї у загальному форматі дослідження логіки розвитку нації, зреалізування етнічного і політичного підходів до

пояснення націє- і державотворення, глибинних психологічних основ її функціонування [4, 5].

Сучасне українське суспільство – це складне перехідне суспільство, котре потребує системи базових вартостей, чітко окреслених економічних і соціокультурних орієнтацій. Тому надзвичайно важливою проблемою постає соціокультурна ідентифікація України, тобто усвідомлення своєї totoжності з певною культурною моделлю на основі національної ідеї [3, 364]. Як вважає професор Л. Ребет, один з фундаторів вітчизняної націології, протягом тривалого часу консолідуючою силою суспільства була релігійна ідея. В нових історичних умовах – наприкінці XIX століття – цю функцію „перейняла національна ідея” [5, 132]. „Ми не повинні приховувати ці реалії і маємо визнати: Україна – як єдина цілісність, як стабільне суспільство, як мирна територія і прогнозована держава, – зауважував Л. Кучма, – відбулася завдяки, перш за все, могутній консолідуючій силі державницької національної ідеї, високопрофесійному менеджменту, мудрості народу і відповідальності зрілих верств його еліти” [6, 35-36].

Росія запланувала збройну агресію проти України заздалегідь і перемога революції гідності стала лише зручним приводом. Спланована збройна агресія Росії проти України розпочалася 20 лютого 2014 року з військової операції Збройних Сил РФ із захоплення частини території України – Кримського півострова. Ця дата не заперечується навіть Міністерством оборони РФ, оскільки вказана на відомчій медалі «За повернення Криму». Між тим, лише наступного дня В.Янукович втік з Києва, а Постанова ВРУ «Про самоусунення Президента України від виконання конституційних повноважень та призначення позачергових виборів Президента України», яка стала приводом для звинувачень з боку РФ у нібито «антиконституційному заколоті в Україні», була прийнята лише 22 лютого 2014 року [1].

Висновки. Останні події в українському суспільстві вплинули на необхідність формування української національної ідеї та на її неабияку значимість. А саме:

1. Вони стали таким чинником, який ще довгий термін буде діяти на значимість цієї національної ідеї в контексті української політичної, економічної, військової та найбільше соціальної реальності.

2. Їх можна назвати ще інформаційним чинником і військовим. Але найбільше зросла вага у інформаційного чинника, який в окремих випадках стає самостійним складником виявляється не менш важливим, ніж військовий.

Література

1. *10 фактів про збройну агресію Росії проти України / Міністерство закордонних справ України.* - [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/5026>.
2. *Нагорна Л. Національна ідея / В. Смолій та ін. НАН України // Енциклопедія історії України.* - 2010. - 728 с. - [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Natsionalna_ideia.
3. *Ребет Л. Теорія нації / Л. Ребет // Державність.* – 1997. - 190 с.
4. *Кубаєвський М. Сутність української національної ідеї / М. Кубаєвський // Психологія і суспільство.* – 2005. - №4. – С. 5-27.
5. *Медвідь Ф. Взаємозв'язок національної і релігійної ідеї в контексті релігійно-духовного життя України / Ф. Медвідь // Вісник УАДУ.* - 2003. - №1. - С. 363-368.
6. *Медвідь Ф. Українська національна ідея як детермінантна державотворчих процесів / Ф. Медвідь // Політичний менеджмент.* – 2005. - №1. – С. 35-41.
7. *Гончарук, Т. В. Ментально-філософські засади національного буття, їх детермінуючий вплив на суспільні процеси [Текст] / Т. В. Гончарук // Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : монографія / Т. В. Гончарук, Н. В. Гнаевич, М. І. Гурик [та ін.] ; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 44-71*
8. *Гончарук Т., Шумка М. Національно-культурна ідентичність як маркер модернізованого українського суспільства // Філософія фінансової цивілізації:*

- людина у світі грошей: Збірник наукових праць. Книга 6. – Л.: УБС НБУ, 2013. – 722с. – С. 391-399.*
9. *Гурик, М. І. Історична пам'ять народу у контексті актуальних завдань розбудови модерної української нації. / М. І. Гурик // Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : монографія / Т. В. Гончарук, Н. В. Гнасевич, М. І. Гурик [та ін.]; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 90-113.*
 10. *Гнасевич Н. В. Українська національна ідея: генеза та сучасний зміст / Н. В. Гнасевич // Світоглядні та соціокультурні засади формування української модерної нації: моногр. / авт.колектив : О. М. Рудакевич (керівник) та ін. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 256 с.*